
[2008-31-RE](#)

CAUSA 2008-31-RE

Número de registre 477-2008. Recurs d'empara

AUTE DEL 27 D'ABRIL DEL 2009

BOPA núm. 35, del 13 de maig del 2009

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 12 de novembre del 2008, per la representació processal de la Sra. Rosa Pirot Planes, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra la sentència del 9 de gener del 2008, dictada pel Tribunal de Batlles i contra la sentència del 17 de juliol i l'aute del 23 d'octubre del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per haver-se produït una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i atès que demana al Tribunal Constitucional que dicti una sentència que estimi íntegrament el seu recurs, que declari la vulneració del dret fonamental esmentat, que anul·li les resolucions objecte de recurs i que retrotregui les actuacions al moment de dictar la sentència de primera instància per tal que es practiqui la inspecció ocular demanada i es continuï la tramitació d'aquesta causa;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 5 de desembre del 2008;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Pierre Subra de Bieusses;

Antecedents

Primer

En el marc d'un litigi per a la delimitació d'una finca, la Sra. Rosa Pirot Planes va presentar una demanda contra el Sr. Adolf Vilanova Armisén i la Sra. Dolors Altimir Anell. Així mateix, interposava una acció de denegació de servitud pel fet d'abocaments indeguts i descontrolats d'aigua provinents de la finca dels defenents dins de la seva propietat.

Segon

El 9 de gener del 2008, la Secció Civil del Tribunal de Batlles va dictar una sentència mitjançant la qual declarava que el límit entre la propietat de l'agent i dels defenents era la línia que passava pel peu del mur damunt del qual hi havia instal·lada una tanca metàl·lica i desestimava, doncs, les pretensions de la Sra. Rosa Pirot Planes, tant pel que feia a l'acció d'atermenament com pel que feia a la denegatòria de servitud.

Tercer

La Sra. Rosa Pirot Planes va interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió i, el 17 de juliol del 2008, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia el va desestimar.

Quart

La Sra. Rosa Pirot Planes va formular un incident de nul·litat d'actuacions per tal com va considerar que s'havia vulnerat el seu dret a la jurisdicció i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

Cinquè

El 23 d'octubre del 2008, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va acordar desestimar aquest incident de nul·litat d'actuacions.

Sisè

El 12 de novembre del 2008, la representació processal de la Sra. Rosa Pirot Planes va presentar un recurs d'empara en què manifesta que la sentència de la Batllia vulnera el seu dret a la jurisdicció i el seu dret a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, perquè no ha observat el principi d'igualtat de les parts en el procés. Segons el parer d'aquesta part, el Tribunal de Batlles va denegar, de manera incomprensible, la seva demanda d'una prova pericial complementària que havia de ser duta a terme per un perit nomenat pel batlle i va prendre la seva decisió tenint en compte únicament el peritatge de la part defenent. Aquesta part considera que la inspecció ocular duta a terme pel batlle no es va practicar de la manera sol·licitada i que sense la presència dels experts sobre el terreny no es podia determinar les confrontacions del terreny amb els títols de les parts.

El mateix ha succeït amb la qüestió relativa a la procedència de la invasió de les aigües en el seu terreny, ja que el batlle no va inspeccionar l'origen de les aigües en el decurs de la inspecció ocular i es va prohibir l'entrada del perit de la recurrent en la finca dels defenents. Per tant, el batlle i el Tribunal Superior de Justícia van prendre les seves decisions només en relació amb l'informe del perit de la part contrària.

Aquest fet, vulnera també l'article 6 de la Constitució que estableix el principi d'igualtat i comporta greus conseqüències per la recurrent que perd el seu dret de propietat sobre la feixa de terreny en litigi.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que dicti una sentència que estimi íntegrament el seu recurs, que declari la vulneració del dret fonamental esmentat, que anul·li les resolucions objecte de recurs i que retrotregui les actuacions al moment de dictar la sentència de primera instància per tal

que es practiqui la inspecció ocular demanada i es continuï la tramitació d'aquesta causa.

Setè

El 5 de desembre del 2008, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què considerava que el què realment pretenia la recurrent era una revisió i una reforma de les consideracions jurídiques adoptades en les resolucions objecte de recurs, de les quals no es desprèn cap vulneració dels drets recollits a l'article 10 de la Constitució, ja que contenen una fonamentació jurídica i no arbitrària.

El Ministeri Fiscal destaca que el batlle va procedir a la inspecció ocular sol·licitada; ara bé, la recurrent no va dur cap expert i el batlle va considerar que havia desistit d'aquesta prova. Així mateix, la recurrent va ser negligent, ja que no va sol·licitar la intervenció del batlle per practicar el seu peritatge sense impediment. Tanmateix, el Tribunal Superior de Justícia manifesta que no va prendre la seva decisió tenint únicament en compte el peritatge de l'altra part, sinó que també va prendre en compte el contingut de les declaracions d'un testimoni proposat per la part recurrent.

En definitiva, no existeix cap limitació als drets a la defensa i a la jurisdicció perquè les resolucions objecte de recurs procuren una resposta a cada una de les al·legacions de la recurrent i motiven les decisions adoptades, fonamentant-les en l'ordenament jurídic andorrà.

Així doncs, el Ministeri Fiscal sol·licita la inadmissió a tràmit del recurs d'empara 2008-31-RE.

Fonaments jurídics

Primer

Com que la recurrent situa únicament la seva argumentació sobre el terreny de les proves i, més precisament, sobre les mesures d'instrucció constituïdes per la designació dels experts o la inspecció ocular realitzada pel batlle, en primer lloc, hem de recordar que en matèria d'instrucció el batlle té un poder independent, de manera que la petició d'una part no és una condició suficient (ni tampoc una condició necessària) de la seva acceptació i que, a partir del moment en què li correspon formar lliurement la seva convicció, la pertinença o la manca de pertinença jurídica d'aquesta no poden ser jutjades pel Tribunal Constitucional que, en cas de fer-ho, ultrapassaria les seves competències. Salvat que, si s'esqueies, censurés una decisió que contingués un error material o que fos arbitrària o desproporcionada.

Segon

Amb tot, si ens aturem en l'argument de la recurrent segons el qual s'hauria vulnerat el principi d'igualtat, perquè el batlle només hauria tingut en compte els arguments de la part adversa, podem observar que:

- pel que fa a la inspecció ocular sobre la qual la recurrent al·lega que no es va donar lloc a la seva totalitat, convé subratllar que ella mateixa reconeix que no podia ser d'una altra manera, ja que precisa que ni els testimonis ni el batlle són "experts suficients per determinar les confrontacions dels terrenys en base als títols que posseeixen les parts."

- si estava convençuda que la competència del batlle sobre aquest punt era insuficient, hagués pogut fer intervenir el seu propi perit, tanmateix no ho va fer.

En aquestes condicions, no es pot dir que el Tribunal de Batlles s'hagi pronunciat de manera arbitrària o que hagi comès un error manifest d'apreciació pel fet de considerar que la recurrent havia renunciat a aquesta prova, ja que se li havia ofert la possibilitat de comparèixer assistida d'un perit.

Així, la insuficiència de la prova que invoca li és en realitat imputable i sobre la base d'aquest argument no pot pretendre la vulneració del seu principi d'igualtat i del seu dret a la defensa.

Tercer

Altrament, pel que fa a la qüestió dels límits de les dues finques en litigi, el raonament del Tribunal Superior de Justícia que el va dur a confirmar la resolució de la primera instància és el següent:

El Tribunal Superior de Justícia va arribar a la conclusió que el fet que cada una de les parts tenia un títol de propietat (de 1770 per la recurrent i de 1978 per l'altra part) no permetia resoldre la problemàtica plantejada. Calia, doncs, per tal d'establir el valor de l'argumentació de cada part, formar la seva convicció recercant en quina mesura cada argumentació estava confirmada o desmentida pels elements de les actuacions. En aquesta causa es podia fer referència a un nombre significatiu de testimonis que concloïen de manera concordant que el terreny litigiós pertanyia a la part defenent, el dret de propietat de la qual es veia reconegut.

La decisió del Tribunal Superior de Justícia sobre aquest punt no pot ser titllada d'arbitrària o de què conté un error d'apreciació, per consegüent, no vulnera el principi d'igualtat de les parts, ni tampoc, per tant, el dret a la defensa.

Quart

Respecte dels abocaments indeguts en la seva propietat, segons el seu parer, provinents de la finca dels defenents, la recurrent invoca, novament, la vulneració del principi d'igualtat entre les parts, pel fet que, després que el seu perit no pogués accedir a la finca de la part adversa, el Tribunal de Batlles va denegar el peritatge complementari que ella demanava, cosa que hauria tingut com a conseqüència que la decisió es prengués amb la sola referència de l'informe del perit de l'altra part.

Hem de destacar que a partir del moment en què el perit de la recurrent no va poder acomplir la seva missió en no permetre-se-li l'accés a la finca en qüestió, la recurrent hagués hagut de demanar al Tribunal de Batlles la designació d'un perit, cosa que hagués eliminat l'obstacle constituït per la negativa dels defenents de permetre l'accés a la seva propietat.

Consegüentment, no és arbitrari considerar que "va ésser la inactivitat o la negligència de la Sra. Rosa Pirot Planes que va fer obstacle a la pràctica de la prova que la mateixa va sol·licitar."

En aquestes condicions, la recurrent no pot retreure a la justícia ordinària que es determinés únicament en funció dels peritatges de la part adversa i, menys encara, quan allò que en realitat va fonamentar la seva decisió, pel que fa a les causes dels abocaments d'aigua, són les manifestacions d'un testimoni de la recurrent que confirmaven, sobre aquest punt, les conclusions del perit dels defenents, i que van permetre establir que "si baixa aigua provenint dels terrenys superiors, és quan plou" de tal manera que l'al·legació segons la qual els abocaments impugnats tenien per origen la finca superior mateixa es veia infirmada.

Per tant, pel que fa a aquest punt també, les resolucions objecte de recurs no vulneren el dret a la

jurisdicció en el vessant que es refereix al principi d'igualtat de les parts en el procés i del dret a un procés degut ni comporten cap indefensió.

Per tot el que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2008-31-RE, interposat per la representació processal de la Sra. Rosa Pirot Planes, contra la sentència del 9 de gener del 2008, dictada pel Tribunal de Batlles i contra la sentència del 17 de juliol i l'aute del 23 d'octubre del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

Segon

No hi ha condemna expressa en costes per no existir parts contràries.

Tercer

Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

Quart

Publicar aquest aute, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 27 d'abril del 2009.

Carles Viver Pi-Sunyer Pierre Subra de Bieusses

President

Vicepresident

Miguel Herrero de Miñón

Didier Maus

Magistrat

Magistrat